T084 TKL 2 (33) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 15-Phú Lâu Na

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 45 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM MÖÔØI LAÊM: PHUÙ-LAÂU-NA

KINH: Baáy giôø Phuù-laâu-na Di-ña-la-ni-töû (Maõn Töø töû) baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Con cuõng muoán noùi lyù do goïi laø Ma-ha-taùt. Phaät daïy: OÂng haõy noùi ñi! Phuù-laâu-na Di-ña-la-ni-töû noùi: Boà-taùt ñaïi trang nghieâm laø Boà-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa, Boà-taùt aáy cöôõi xe lôùn (Ñaïi thöøa) neân Boà-taùt aáy goïi laø Ma-ha-taùt. Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi Phuù-laâu-na: Theá naøo goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt ñaïi trang nghieâm? Phuù-laâu-na noùi vôùi Xaù-lôïi-phaát: Boà-taùt ma-ha-taùt ñaïi trang nghieâm khoâng phaân bieät vì baáy nhieâu ngöôøi neân truù Thí Ba-la-maät, thöïc haønh Thí Ba-la-maät, maø vì heát thaûy chuùng sinh neân truù Thí Ba-la-maät, thöïc haønh Thí Ba-la-maät; khoâng vì baáy nhieâu ngöôøi neân truù Giôùi Ba-la-maät, thöïc haønh Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, thieàn Ba- la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, maø vì heát thaûy chuùng sinh neân truù Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Boà-taùt ma-ha-taùt ñaïi trang nghieâm khoâng giôùi haïn soá chuùng sinh raèng Ta seõ ñoä ngaàn aáy ngöôøi chöù khoâng ñoä nhieàu hôn nöõa; khoâng noùi raèng Ta chæ laøm cho ngaàn aáy ngöôøi ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, coøn caùc ngöôøi khaùc khoâng ñeán. Boà-taùt ma-ha-taùt aáy khaép vì heát thaûy chuùng sinh neân ñaïi trang nghieâm. Laïi nghó raèng: Ta seõ töï ñaày ñuû Thí Ba-la-maät, cuõng laøm cho heát thaûy chuùng sinh tu haønh Thí Ba-la-maät; töï ñaày ñuû Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Tinh taán Ba-la-maät, Thieàn Ba- la-maät, töï ñaày ñuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng laøm cho chuùng sinh tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Thí Ba-la-maät, coù boá thí gì taâm ñeàu töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, cuøng heát thaûy chuùng sinh hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Xaù-lôïi-phaát! AÁy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thí Ba-la-maät, coù Thí Ba-la-maät ñaïi trang nghieâm. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thí Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, khoâng höôùng ñeán ñòa vò Thanh- vaên, Bích-chi Phaät thì naày Xaù-lôïi-phaát, aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thí Ba-la-maät, coù Giôùi Ba-la-maät ñaïi trang nghieâm. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thí Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng maø tin, nhaãn, muoán ñoái vôùi phaùp boá thí aáy thì aáy goïi laø khi tu Thí Ba-la-maät, coù Nhaãn Ba-la-maät ñaïi trang nghieâm. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thí Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, sieâng tu khoâng nghæ thì aáy goïi laø

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 45 2 khi tu Thí Ba-la-maät coù Tinh taán Ba-la-maät ñaïi trang nghieâm. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu

Thí Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, nhieáp taâm, khoâng khôûi leân taâm Thanh-vaên, Bích-chi Phaät; aáy goïi laø khi tu Thí Ba-la-maät coù Thieàn Ba- la-maät ñaïi trang nghieâm. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thí Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, quaùn caùc phaùp nhö huyeãn, khoâng coù ngöôøi thí, khoâng coù vaät thí, khoâng coù ngöôøi thoï thì aáy goïi laø khi tu Thí Ba-la-maät coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñaïi trang nghieâm. Nhö vaäy, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, khoâng thuû ñaéc caùc töôùng Ba-la-maät thì neân bieát aáy laø Boà-taùt ma-ha-taùt ñaïi trang nghieâm. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, cuøng heát thaûy chuùng sinh hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma- ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät coù Thí Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät coù taâm tin, nhaãn, muoán ñoái vôùi giôùi phaùp aáy thì goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät coù Nhaãn Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät, sieâng tu khoâng nghæ thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät coù Tinh taán Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät, khoâng thoï nhaän taâm Thanh-vaên, Bích-chi Phaät thì aáy goïi laø Boá taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät coù Thieàn Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät, quaùn heát thaûy phaùp nhö huyeãn, cuõng khoâng nghó coù giôùi aáy, vì duøng voâ sôû ñaéc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät coù Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Nhö vaäy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Giôùi Ba-la-maät, thu nhieáp caùc Ba-la-maät khaùc, vì vaäy neân goïi laø ñaïi trang nghieâm. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, cuøng heát thaûy chuùng sinh hoài höôùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät coù Thí Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät, khoâng thoï nhaän taâm Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, chæ thoï nhaän taâm Trí nhaát thieát chuûng thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät coù Giôùi Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, thaân taâm tinh taán, khoâng ngöøng khoâng nghæ thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät coù Tinh

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 45 3 taán Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät, nhieáp taâm ôû moät choã, tuy gaëp vieäc khoå, taâm khoâng taùn loaïn thì aáy goïi laø Boà taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät coù Thieàn Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, quaùn caùc phaùp khoâng, khoâng coù ngöôøi laøm, khoâng coù ngöôøi thoï, khoâng coù ngöôøi traùch maéng, caét xeû, taâm nhö huyeãn nhö moäng thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät.

Xaù-lôïi-phaát! Nhö vaäy laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Nhaãn Ba-la-maät, thu nhieáp caùc Ba-la-maät khaùc. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Taán Ba-la-maät, boá thí vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, khoâng ñeå cho thaân taâm bieáng nhaùc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Taán Ba-la-maät coù Thí Ba-la- maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, tröôùc sau ñaày ñuû trì giôùi thanh tònh thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät coù Giôùi Ba- la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät, tu haønh nhaãn nhuïc vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät coù Nhaãn Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, nhieáp taâm, lìa duïc, vaøo caùc thieàn ñònh thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät coù Thieàn Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, khoâng chaáp thuû töôùng heát thaûy caùc phaùp, ñoái vôùi khoâng chaáp thuû töôùng cuõng khoâng chaáp tröôùc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la-maät coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Xaù-lôïi-phaát! Nhö vaäy laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Tinh taán Ba-la- maät, thu nhieáp caùc Ba-la-maät khaùc. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, ñònh taâm boá thí, khoâng ñeå taâm loaïn thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät coù Thí Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät, trì giôùi vôùi taâm töông öng Trí nhaát thieát chuûng, do ñònh löïc neân vieäc phaù giôùi khoâng theå xen vaøo thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la- maät coù Giôùi Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät, taâm

töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, do ñònh töø-bi neân nhaãn caùc naõo haïi thì aáy goïi laø Boà-taùt Ma-haù taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät coù Nhaãn Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi trí nhaát thieát chuûng, ñoái vôùi thieàn khoâng höùng thuù, khoâng nhieãm tröôùc, thöôøng caàu taêng tieán töø moät thieàn ñeán moät thieàn thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät coù Tinh taán Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, khoâng nöông döïa heát thaûy phaùp, cuõng khoâng theo thieàn sinh thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la- maät coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Xaù-lôïi-phaát! Nhö vaäy laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Thieàn Ba-la-maät, thu nhieáp caùc Ba-la-maät khaùc. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, boá thí vaät sôû höõu trong ngoaøi, khoâng chuùt luyeán tieác, khoâng thaáy ngöôøi cho, ngöôøi nhaän vaø vaät thí thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù Thí Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taâm töông

öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, khoâng thaáy hai vieäc giöõ giôùi phaù giôùi thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù Giôùi Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, khoâng thaáy ngöôøi traùch, ngöôøi maéng, ngöôøi ñaùnh, ngöôøi gieát, cuõng khoâng thaáy duøng caùi khoâng aáy maø nhaãn nhuïc ñöôïc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù Nhaãn Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, quaùn caùc phaùp roát raùo khoâng, laáy taâm ñaïi bi, tu caùc thieän phaùp thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù Tinh taán Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, vaøo caùc thieàn ñònh, quaùn caùc töôùng lìa, töôùng khoâng, töôùng voâ töôùng, töôùng voâ taùc cuûa caùc thieàn thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù Thieàn Ba-la-maät. Xaù-lôïi-phaát! Nhö vaäy laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thu nhieáp caùc Ba-la-maät khaùc. Xaù-lôïi-phaát! Nhö vaäy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt ñaïi trang nghieâm. Boà-taùt Ñaïi trang nghieâm aáy, möôøi phöông chö Phaät hoan hyû, xöng danh taùn thaùn ôû giöõa ñaïi chuùng raèng, ôû theá giôùi aáy coù Boà-taùt ma-ha-taùt ñaïi trang nghieâm aáy, thaønh töïu chuùng sinh, thanh tònh Phaät ñoä.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 45 5

LUAÄN: Phuù-laâu-na nghe hai ñaïi ñeä töû treân noùi nghóa Ma-ha-taùt, ñöôïc Phaät höùa khaû noùi laønh thay. Vaø Phuù-laâu-na ñöôïc Phaät ôû giöõa ñaïi chuùng taùn thaùn laø vò phaùp sö treân heát, laïi muoán noùi nghóa Ma-ha-taùt neân baïch Phaät raèng: Con cuõng muoán noùi, Phaät lieàn cho pheùp noùi. Hoûi: Tu-boà-ñeà laø vò chuû noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thì Xaù-lôïi-phaát neân hoûi Tu-boà-ñeà, côù sao nay hoûi Phuù-laâu-na? Ñaùp: Hai ngöôøi aáy ñoàng laø Baø-la-moân, chæ laáy teân meï laøm teân, hai ngöôøi aáy ñeàu laø baäc lôùn ôû trong Phaät phaùp. Xaù-lôïi-phaát lôùn trong haøng trí tueä. Phuù-laâu-na thuyeát phaùp nhieàu caùch trang nghieâm, daét daãn chuùng höõu tình, baäc lôùn trong haøng thuyeát phaùp, cho neân hai ngöôøi aáy ngang nhau, ngang nhau neân cuøng nhau nghò luaän ôû tröôùc Phaät. Laïi, Phuù-laâu-na tröôùc ñaõ cuøng Xaù-lôïi-phaát luaän nghò, kheùo ñaùp laïi nhau. Nhö trong kinh Thí duï baûy xe noùi, hoï ñaõ cuøng laøm ngöôøi thaân haäu, laïi öa cuøng luaän lyù, coøn Tu-boà-ñeà khoâng coù nhaân duyeân nhö vaäy. Laïi, Phuù-laâu-na noùi nghóa Ma-ha-taùt, cho neân neân hoûi, chöù côù sao laïi hoûi Tu-boà-ñeà! Nghóa Ma-ha-taùt ñöôïc noùi ñoù laø ngöôøi ñaïi trang nghieâm, nhö ngöôøi ñi xa, coù nhieàu tö löông, laïi nhö phaù giaëc neân chuaån bò khí giôùi. Boà-taùt aáy cuõng nhö vaäy, muoán phaù giaëc phieàn naõo ma quaân, neân tu haønh saùu Ba-la-maät ñeå töï trang nghieâm. Ngöôøi naøy traûi voâ löôïng kieáp ôû laâu trong sinh töû, nhoùm caùc phöôùc ñöùc trí tueä ñeå laøm tö löông; trong ba thöøa, vì xu höôùng Ñaïi thöøa neân phaùt taâm tu saùu Ba-la-maät, cöôõi xe lôùn. Xaù-lôïi-phaát hoûi Phuù-laâu-na: Thanh-vaên, Bích-chi Phaät cuõng xu höôùng ñaïo, sao khoâng goïi laø ñaïi trang nghieâm, maø chæ noùi Boà-taùt ñaïi trang nghieâm?

Phuù-laâu-na ñaùp raèng: Thanh-vaên, Bích-chi Phaät tuy thöïc haønh saùu vieäc boá thí v.v... nhöng coù haïn löôïng, vì töï ñoä mình vaø ñoä nhöõng chuùng sinh ñaùng ñöôïc ñoä; vì theá khoâng goïi laø ñaïi trang nghieâm. Boà-taùt ñoä khoâng phaân bieät, khoâng giôùi haïn vì ngaàn aáy chuùng sinh maø tu boá thí cho ñeán trí tueä. Khoâng nghó raèng: Ta ñoä ngaàn aáy ngöôøi ñöôïc tam thöøa, khoâng theå ñoä ngaàn aáy ngöôøi, khieán ngaàn aáy ngöôøi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, coøn ngaàn aáy ngöôøi khoâng theå ñoä. Boà-taùt thöïc haønh ñaïi trang ng- hieâm khieán heát thaûy chuùng sinh ñeàu vaøo Ñaïi thöøa laøm Phaät. Boà-taùt thöïc haønh ñaïi trang nghieâm, töï thöïc haønh Thí Ba-la-maät cuõng khieán chuùng sinh thaät thaønh Thí Ba-la-maät, cho ñeán thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng nhö vaäy. Hoûi: Sao goïi laø ñaïi trang nghieâm? Ñaùp: Vì ñoä chuùng sinh, vì Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc neân

thöïc haønh caùc coâng ñöùc phöôùc thieän, löôïc noùi laø thöïc haønh saùu Ba-la-maät, nhö Phuù-laâu-na thöù lôùp noùi. Neáu Boà-taùt vì heát thaûy trí tueä neân thöïc haønh Thí Ba-la-maät, phöôùc ñöùc aáy chung cho heát thaûy chuùng sinh. Chung nghóa laø phöôùc ñöùc boá thí ta vaø chuùng sinh chung höôûng, ta laáy ñoù hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Hoài höôùng laø vôùi coâng ñöùc aáy khoâng caàu laøm vua ngöôøi, vua trôøi, caùi vui thieàn ñònh theá gian, chæ vì chuùng sinh neân cho ñeán caùi vui Nieát- baøn cuõng khoâng caàu. Ñem quaû baùo aáy, vì ñoä chuùng sinh neân caàu Phaät phaùp. Caùc töôùng nhö vaäy goïi laø Thí Ba-la-maät ñaïi trang nghieâm. Boà-taùt aáy khi thöïc haønh boá thí, neáu thaáy caùc Bích-chi Phaät, A-la- haùn hieän ñaïi thaàn thoâng, ñöôïc saïch laäu hoaëc, vaøo Nieát-baøn, cuõng khoâng tham tröôùc vieäc aáy, chæ nhaát taâm tu Phaät ñaïo thì aáy goïi laø Thí Ba-la-maät phaùt sinh Giôùi Ba-la-maät. Luùc boá thí, neáu coù ngöôøi aùc khaåu maéng nhieác, dao gaäy huûy haïi, cöôõng xin nhöõng caùi khoâng ñaùng xin, taâm khoâng saân khoâng hoái, vaøo trong thaät töôùng caùc phaùp laø roát raùo khoâng thì aáy goïi laø Thí Ba-la-maät phaùt sinh Nhaãn Ba-la-maät. Luùc thöïc haønh boá thí, hoøa hôïp taøi vaät, thuû hoä ñeå boá thí cho keû kia, thaân taâm khoâng bieáng nhaùc khoâng ngöøng nghæ thì aáy goïi laø Thí Ba-la- maät phaùt sinh Tinh taán Ba-la-maät. Luùc boá thí, nhaát taâm nieäm Phaät, nieäm Phaät phaùp, khoâng ñeå taâm Thanh-vaên, Bích-chi Phaät xen vaøo; nhaân boá thí aáy lieàn vaøo thieàn ñònh thì aáy goïi laø Thí Ba-la-maät phaùt sinh Thieàn Ba-la-maät. Luùc boá thí, Boà-taùt nghó raèng ngöôøi thí, ngöôøi nhaän, taøi vaät do nhaân duyeân hoøa hôïp sinh neân khoâng coù töï taùnh. Vì khoâng coù töï taùnh neân khoâng, nhö huyeãn, nhö moäng. Vì chuùng sinh khoâng neân khoâng coù ngöôøi nhaän, khoâng coù ngöôøi thí; vì phaùp khoâng neân khoâng coù taøi vaät; aáy goïi laø Thí Ba-la-maät phaùt sinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Neáu Boà-taùt vì Nhaát thieát trí neân khoâng chaáp thuû caùc töôùng Ba-la- maät, maø coù theå thöïc haønh caùc Ba-la-maät thì aáy goïi laø Boà-taùt ñaïi trang nghieâm. Trong aáy moät Ba-la-maät sinh ñuû caùc Ba-la-maät, trong kinh naøy töï phaân bieät nghóa aáy. Xöa nay noùi khaùc, nghóa chaúng roát raùo, neân giuùp phaân bieät noùi, môû cöûa luaän nghóa. Naêm Ba-la-maät kia,

cuõng neân tuøy ng- hóa ñeå noùi nhö vaäy. Hoûi: Sao chæ noùi trong Thí Ba-la-maät phaùt sinh saùu Ba-la-maät, coøn trong naêm Ba-la-maät kia chæ noùi phaùt sinh naêm? Ñaùp: Neáu naêm Ba-la-maät sau, moãi moãi ñeàu phaùt sinh saùu Ba-la- maät, cuõng khoâng coù loãi. Saùu Ba-la-maät chaúng phaûi laø phaùp tu trong moät

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 45 7

luùc, trong moät nieäm maø trong voâ löôïng kieáp nhoùm hôïp saùu thöù coâng ñöùc goïi laø saùu Ba-la-maät. Tröôùc phaùt sinh nhoû, sau phaùt sinh vöøa, lôùn, coù loãi gì! Heát thaûy caùc phaùp ñeàu luùc ñaàu nhoû sau lôùn, vì vaäy caùc Ba-la-maät khaùc moãi moãi coù theå phaùt sinh saùu Ba-la-maät. Laïi nöõa, luùc heát thaûy chö Phaät thuyeát phaùp ñeàu daïy Thí Ba-la-maät laø cöûa ban ñaàu, nhö trong Kinh noùi, Phaät thöôøng baét ñaàu daïy cho chuùng sinh boá thí, trì giôùi, sinh coõi trôøi, noùi muøi vò naêm duïc, tröôùc noùi söï khoå naõo theá gian, lôïi ích cuûa ñaïo ñöùc, sau môùi noùi Boán ñeá, vì theá neân ñaàu tieân noùi boá thí. Hoûi: Sao Phaät noùi boá thí laø cöûa ban ñaàu? Ñaùp: Caùch thu nhieáp chuùng sinh khoâng coù gì hôn boá thí. Lôùn nhoû, sang heøn cho ñeán suùc sinh, boá thí thu nhieáp ñöôïc caû, cho ñeán ngöôøi oan gia ñöôïc thí cho lieàn trôû thaønh ngöôøi khoâng oaùn khoâng thaân, ngöôøi khoâng oaùn khoâng thaân ñöôïc thí cho thôøi trôû thaønh ngöôøi thaân thieän. Chö Phaät coù ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình ñaày ñuû caùc coâng ñöùc, sôû nguyeän ñöôïc nhö yù, ñeàu do boá thí maø ñöôïc. Nhö Boà-taùt Baûo Chöôûng v.v... baûy baùu töø trong tay xuaát ra, ñem caáp thí cho chuùng sinh, laïi laøm cho chuùng sinh hoan hyû nhu nhuyeán, coù theå chöùng ñöôïc Nieát-baøn. Coù caùc nghóa nhö vaäy neân boá thí ñöùng ñaàu. Hoûi: Côù sao Phuù-laâu-na noùi trong moät Ba-la-maät phaùt sinh caùc Ba- la-maät laøm ñaïi trang nghieâm? Ñaùp: Moãi Ba-la-maät aáy rieâng nhau thì haønh löïc yeáu keùm; nhö lính chöa taäp luyeän thì khoâng ñuû söùc ñaùnh giaëc, neáu ñaïi quaân cuøng hoïp trang nghieâm, caàm binh khí thì ñuû söùc phaù giaëc. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, saùu Ba- la-maät trang nghieâm moät luùc thì coù theå phaù caùc giaëc phieàn naõo ma quaân, mau ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì theá neân noùi trong moät Ba-la-maät coù ñuû caùc Ba-la-maät. Möôøi phöông chö Phaät xöng danh taùn thaùn, thaønh töïu chuùng sinh, tònh Phaät quoác ñoä, nhö tröôùc noùi. KINH: Tueä maïng Xaù-lôïi-phaát hoûi Phuù-laâu-na Di-ña-la-ni-töû raèng: Vì sao Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa? Phuù-laâu-na noùi vôùi Xaù-lôïi-phaát raèng: Boà-taùt ma-ha-taùt khi thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, lìa caùc duïc, lìa caùc phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, lìa duïc sinh hyû laïc vaøo Sô thieàn, cho ñeán vaøo ñeä Töù thieàn, laáy taâm töø roäng lôùn, thöïc haønh taâm khoâng hai, khoâng löôïng, khoâng oaùn, khoâng haän, khoâng naõo haïi raõi khaép moät phöông, hai, ba, boán phöông, boán goùc, treân döôùi; raõi khaép taát caû theá gian; taâm bi, hyû xaû cuõng nhö vaäy. Boà-taùt aáy luùc vaøo thieàn luùc ra thieàn, caùc thieàn, voâ löôïng taâm vaø caønh ngoïn, cuøng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 45 8

taát caû chuùng sinh hoài höôùng ñeán Trí nhaát thieát chuûng, aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt tu Thieàn Ba-la-maät phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Boà-taùt ma-ha-taùt aáy truù ôû thieàn taâm voâ löôïng, khôûi nieäm raèng: Ta seõ ñöôïc Trí nhaát thieát chuûng, seõ thuyeát phaùp ñeå döùt phieàn naõo cho chuùng sinh thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Thieàn Ba-la-maät coù Thí Ba- la-maät. Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng tu Sô thieàn, truù Sô thieàn, nhò Tam, Töù thieàn cuõng nhö vaäy, khoâng thoï nhaän caùc taâm Thanh-vaên, Bích-chi Phaät thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Thieàn Ba-la-maät coù Giôùi Ba-la-maät. Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng vaøo caùc thieàn, nghó raèng: Ta seõ thuyeát phaùp ñeå döùt phieàn naõo cho chuùng sinh coù caùc taâm muoán, vui, nhaãn aáy thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Thieàn Ba-la-maät coù Nhaãn Ba-la-maät. Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng vaøo caùc thieàn, nhoùm caùc thieän caên, hoài höôùng ñeán Trí nhaát thieát chuûng, sieâng tu khoâng nghæ; aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Thieàn Ba-la-maät coù Tinh taán Ba-la-maät. Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt taâm töông öng vôùi Trí nhaát thieát chuûng, tu boán thieàn vaø caønh ngoïn, quaùn töôùng voâ thöôøng, töôùng khoå, töôùng voâ ngaõ, töôùng khoâng, töôùng voâ töôùng, töôùng voâ taùc, cuøng vôùi heát thaûy chuùng sinh hoài höôùng ñeán Trí nhaát thieát chuûng thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Thieàn Ba-la-maät coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Xaù-lôïi-phaát! AÁy laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, Boà-taùt ma-ha-taùt thöïc haønh töø taâm, nghó raèng: Ta seõ ñem an laïc cho taát caû chuùng sinh; vaøo bi taâm ta seõ cöùu vôùt taát caû chuùng sinh; vaøo hyû taâm ta seõ ñoä taát caû chuùng sinh; vaøo xaû taâm ta seõ laøm cho taát caû chuùng sinh saïch heát laäu hoaëc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu voâ löôïng taâm coù Thí Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt ma-ha-taùt tu caùc thieàn voâ löôïng taâm aáy, khoâng höôùng ñeán ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, chæ hoài höôùng ñeán Trí nhaát thieát chuûng thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu voâ löôïng taâm coù Giôùi Ba-la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt tu Boán voâ löôïng taâm, khoâng tham ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, chæ nhaãn, vui, muoán Trí nhaát thieát chuûng thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu voâ löôïng taâm, coù Nhaãn Ba- la-maät. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt töông öng vôùi Trí nhaát

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 45 9

thieát chuûng, tu Boán voâ löôïng taâm, haønh haïnh thanh tònh thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu boán voâ löôïng taâm coù Tinh taán Ba-la-maät. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt ma-ha-taùt khi vaøo thieàn, vaøo voâ löôïng taâm cuõng chaúng tuøy theo thieàn voâ löôïng taâm phaùt sinh thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha- taùt khi tu voâ löôïng taâm coù phöông tieän Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Xaù-lôïi-phaát! AÁy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa, heát thaûy caùch tu Boán nieäm xöù, cho ñeán heát thaûy caùch tu Taùm Thaùnh ñaïo phaàn, heát thaûy caùch

tu Ba moân giaûi thoaùt, cho ñeán Möôùi taùm phaùp khoâng chung thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt coù trí tueä ñoái vôùi noäi khoâng vì voâ sôû ñaéc, cho ñeán coù trí tueä ñoái vôùi voâ phaùp höõu phaùp khoâng, vì voâ sôû ñaéc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt ñoái vôùi heát thaûy phaùp, trí tueä khoâng loaïn khoâng ñònh thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng ñaïi thöøa, trí tueä phi thöôøng, phi voâ thöôøng, trí tueä phi laïc, phi khoå, phi thaät, phi khoâng, phi ngaõ, phi voâ ngaõ thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa, vì voâ sôû ñaéc. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Trí Boà-taùt ma-ha-taùt khoâng ñi trong ñôøi quaù khöù, khoâng ñi trong ñôøi vò lai, khoâng ñi trong ñôøi hieän taïi, cuõng chaúng phaûi khoâng bieát ba ñôøi thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa, vì voâ sôû ñaéc. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa, trí khoâng ñi trong coõi Duïc, khoâng ñi trong coõi Saéc, khoâng ñi trong coõi Voâ saéc, cuõng chaúng phaûi khoâng bieát coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc, vì voâ sôû ñaéc thì aáy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa trí khoâng ñi trong phaùp theá gian, khoâng ñi trong phaùp xuaát theá gian, khoâng ñi trong phaùp höõu vi, khoâng ñi trong phaùp voâ vi, khoâng ñi trong phaùp höõu laäu, khoâng ñi trong phaùp voâ laäu, cuõng chaúng phaûi khoâng bieát phaùp theá gian, phaùp xuaát theá gian, phaùp höõu vi, phaùp voâ vi, höõu laäu, voâ laäu, vì voâ sôû ñaéc. Xaù-lôïi-phaát! AÁy goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. LUAÄN: Hoûi: Saùu Ba-la-maät, neáu noùi nghòch thì neân noùi Baùt-nhaõ Ba-

la-maät tröôùc, roài tieáp noùi thieàn... neáu noùi thuaän thì neân noùi Thí Ba-la-maät tröôùc, sao nay noùi Thieàn Ba-la-maät tröôùc? Ñaùp: Phaùt sinh ñaïi trang nghieâm khoâng coù chuùng sinh naøo phaù hoaïi ñöôïc. Neáu noùi Boà-taùt khoâng coù thieàn ñònh, taâm chöa lìa duïc, thì tuy coù tu haønh caùc Ba-la-maät khaùc, nhöng deã bò hoaïi. Tu Thieàn Ba-la-maät, coù theå vaøo taâm Töø voâ löôïng, baáy giôø khoâng bò phaù; nhö noùi ngöôøi tu Töø Tam-muoäi, dao khoâng laøm toån thöông, nöôùc löûa khoâng laøm haïi, cuõng coù söùc thaàn thoâng, bieán hoùa caùc thöù, coù theå phaùt sinh ñaïi trang nghieâm; nhö Phaät daïy, chim khoâng coù hai caùnh, khoâng theå bay lieäng. Boà-taùt khoâng coù löïc thaàn thoâng, khoâng theå phaùt sinh ñaïi trang nghieâm. Vaøo trong Thieàn Ba-la-maät, coù theå laøm phaùt sinh taâm Töø voâ löôïng. Vì coù naêm thaàn thoâng neân ngoaïi vaät khoâng laøm toån thöông ñöôïc; vì vaäy neân noùi Thieàn Ba-la- maät tröôùc heát. Hoûi: Trong Boán thieàn coù caùc thöù coâng ñöùc, ñeàu coù theå haønh saùu Ba- la-maät, sao nay chæ noùi trong Boán taâm voâ löôïng haønh saùu Ba-la-maät? Ñaùp: Boán taâm voâ löôïng, thuû töôùng chuùng sinh, duyeân chuùng sinh, Boà-taùt thöôøng vì chuùng sinh neân haønh ñaïo, trong Boán taâm voâ löôïng aáy coù taâm Töø-bi, coù theå laøm lôïi ích chuùng sinh; coøn

Tam boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp v.v... khoâng coù lôïi ích nhö vaäy. Hoûi: Boà-taùt truù ôû naêm thaàn thoâng coù theå roäng laøm lôïi ích chuùng sinh, côù sao khoâng noùi? Ñaùp: Ñaïi bi laø caên baûn cuûa Boà-taùt. Laïi. naêm thaàn thoâng tröôùc ñaõ noùi, sau seõ noùi Boán taâm voâ löôïng, vì ñaõ noùi neân nay khoâng noùi, neáu Boà-taùt chæ haønh Boán taâm voâ löôïng, thì khoâng goïi laø phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Vì coù saùu Ba-la-maät hoøa hôïp neân goïi laø phaùt taâm thuù höôùng Ñaïi thöøa. Boán taâm voâ löôïng phaùt sinh saùu Ba-la-maät, trong ñaây Phuù-laâu-na töï noùi nhaân duyeân aáy. Hoûi: Laøm theá naøo tu heát thaûy Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung? Ñaùp: Coù hai thöù laø tín haønh taùnh vaø phaùp haønh taùnh. Tín haønh taùnh thì quaùn voâ thöôøng, khoå; hoaëc chæ quaùn voâ thöôøng, hoaëc chæ quaùn khoå. Phaùp haønh taùnh thì quaùn khoâng, voâ ngaõ, hoaëc chæ quaùn khoâng, hoaëc chæ quaùn voâ ngaõ. Boà-taùt vì ñoä chuùng sinh neân heát thaûy phaùp moân ñeàu tu ñeàu hoïc.. Laïi nöõa, ngöôøi phaùt taâm Ñaïi thöøa laáy Möôøi taùm khoâng phaù möôøi taùm thöù phaùp, cuõng boû luoân trí tueä veà möôøi taùm thöù khoâng aáy. Laïi nöõa, Boà-taùt quaùn caùc phaùp thöôøng ñònh, cuõng khoâng chaáp thuû ñònh töôùng, aáy goïi laø trí tueä khoâng ñònh khoâng loaïn.

Laïi nöõa, vì sôï ñoïa vaøo ñieân ñaûo chaáp thöôøng chaáp laïc, neân khoâng quaùn caùc phaùp thöôøng, laïc, vì sôï ñoïa vaøo ñieân ñaûo chaáp ñoaïn dieät neân khoâng quaùn voâ thöôøng. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt trí tueä ñoái vôùi ba coõi, ba ñôøi khoâng quaùn, khoâng haønh, khoâng thuû töôùng, bieát noù ñeàu hö voïng thì khoâng rôi vaøo voâ minh. Laïi nöõa, ñoái vôùi theá gian, xuaát theá gian cuõng chaúng phaûi trí. Chaúng phaûi trí laø vì khoâng, khoâng coù ñònh töôùng, roát raùo thanh tònh. Chaúng phaûi baát trí laø vì quaùn voâ thöôøng, khoå, khoâng v.v... Vaøo Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng, chaúng phaûi khoâng haønh trí. Khoâng haønh laø vì ngaên kieán, phaù phaùp aùi, lìa nöông töïa. Khoâng phi trí laø vì khoâng ngu si, khaùc vôùi phaøm phu. Laïi, haønh laø giöõ giôùi, tu thieàn ñònh, taäp caùc phaùp quaùn. Sao goïi laø phi trí? Nhö trong kinh Phaät Lôïi Chuùng Sinh noùi: Haønh giaû boû caùc phaùp. Cuõng khoâng nöông töïa tueä, Cuõng khoâng phaân bieät gì, AÁy laø trí quyeát ñònh

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.